

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2017-818

20.12.2017

SpareBank 1 Forsikring AS (Liv)

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Arbeidsuførhet – reservasjon for øyensykdommer og/eller svekket syn – fal. § 13-5.

Forsikrede søkte om erstatning pga. arbeidsuførhet. Selskapet avslo kravet under henvisning til at uførheten var omfattet av reservasjonen for øyensykdommer og/eller svekket syn. Forsikrede anførte at arbeidsuførheten skyldtes psykiske plager. Etter en konkret vurdering kom nemnda til at selskapet ikke hadde sannsynliggjort at forsikredes øyensykdom og svekkede syn var årsak til hans uførhet. Den omstendighet at uføreårsaken kunne være en følge av hans synsproblemer, kunne ikke tillegges vekt ettersom selskapets reservasjoner ikke omfattet følger av det som det var tatt reservasjon for.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1993) tegnet i 2009 en personforsikring med dekningen uførepensjon og en uførekapitalforsikring. Han opplyste om synshemming, og selskapet tok reservasjon i forsikringsbevisene for hhv "arbeidsuførhet som skyldes øyensykdommer og/eller svekket syn" og "øyensykdommer og/eller svekket syn".

Forsikrede meldte krav i mars 2017. Han var arbeidsufør, og oppga at det skyldtes angst og depresjon, som startet våren 2016. Han hadde vært sykmeldt enkeltdager høsten 2016 og siden våren 2017.

Forsikrede var i 2013 henvist til A. U. for utredninger av mulig Aspergers Syndrom. I epikrise skrevet av psykolog, spesialist i klinisk nevropsykologi, H., 21.8.13, fremgår det under overskriften "Diagnose" at "... de symptomene og plagene pasienten har primært er et resultat av hans synsforstyrrelse og følgene av dette".

I legeerklæring ved arbeidsuførhet til Nav, utferdiget 3.12.15 av fastlegen, i forbindelse med søknad om arbeidsavklaringspenger, er hoveddiagnosen synssvekkelse på begge øyne, og bidiagnoser blandet angst og depresjon. Hans psykiske tilstand antas å kunne bli noe bedre. Synssvekkelsen er varig. Under sykehistorie opplyses at forsikrede hadde vært på arbeidstrening/vurdering på N. i 2014: "Fikk angivelig problemer med å fungere der pga psykiske symptomer. Han ble på nytt søkt DPS. Søknaden avslått. Han ble så søkt kommunalpsykiatritjeneste og har siden ukentlig kontakt med ambulerende team. Han er også søkt til avtale psykolog og står der på venteliste for inntak". Forsikrede hadde vært helt arbeidsufør siden 26.1.15. Det heter videre:

Han har altså et betydelig funksjonstap pga kraftig redusert syn samt psykiske plager mulig sekundært til hans synsnedsettelse

Han ønsker sterkt å komme i arbeid/utdannelse. Han har imidlertid varig betydelig nedsatt funksjonsevne i forhold til vanlig yrkesliv. Han trenger klart hjelp fra NAV for både utdannelse og arbeid.

Undertegnede har ikke fått noe sluttrapport fra N og vet ikke hvordan hans arbeidsevne der ble vurdert. Han er under medisinsk behandling. Han vil nok etterhvert kunne få noe bedring i psykisk funksjon. Hans viktigste problem, synsnedsettelsen, er imidlertid varig og ingen medisinsk behandling vil gjøre den bedre.

Nav innvilget 7.4.16 arbeidsavklaringspenger fra 18.12.15 til 17.12.16 pga. redusert arbeidsevne med 50 % eller mer. Vedtaket er forlenget til 31.8.17. Målet i aktivitetsplanen som gjaldt frem til 31.8.17, var at forsikrede skulle skaffe seg arbeid.

Fastlegen opplyste 5.4.17 at hovedårsaken til forsikredes arbeidsuførhet var sosial angst, depresjon, at svaksyntheten var medvirkende årsak, og at forsikrede til tross for psykologbehandling og medikamentell behandling, var blitt tiltagende preget av sin psykiske lidelse.

Selskapet avsto kravet under henvisning til reservasjonen.

Forsikrede klaget til selskapet og oversendte som vedlegg en uttalelse av 22.5.17 fra psykologspesialist B., hvor det heter:

Pasienten har gått i behandling hos undertegnede siden oktober 2016 og har ukentlige avtaler her. Det er også et samarbeid med fastlege.

Pasienten begynte høsten 2016 på S. VGS, "Påbygg" for å ferdigstille videregående skole slik at han skulle få studiekompetanse. Han møtte på skolen de første månedene. Pasienten har sosial angst, og opplevde store utfordringer med å være på skolen. Dette førte til at han ble deprimert vinter 2016/2017, og fikk så stort fravær fra skolen at han måtte avslutte skolegangen.

Pasienten har brukt opp rett til videregående skole (denne retten gjelder i 5 år og kan i særskilte tilfeller utvides med to år). Pasienten begynte på videregående skole i 2009, og har således ikke lengre rett til en slik utdanning på ordinært vis.

Selskapet avsto på ny.

Forsikrede har i det vesentlige anført at årsaken til arbeidsuførheten ikke er synshemmingen eller følger av denne. Synsproblemene er medfødt, og det normale for ham. Selskapet har verken kontaktet forsikrede eller hans psykolog for å avklare grunnen til at han sliter psykisk. Hos om lag tre av fire pasienter med psykiske lidelser starter sykdommen før 25-års alder. Tallet på unge menn med psykiske problemer har økt kraftig. Forsikredes far ble ufør på grunn av psykiske problemer. Forsikredes søster har Asbergers Syndrom og angstlidelser. Forsikrede fungerte helt fint i barndommen og ungdomsårene. På videregående kom han inn i en liten gjeng med sammenfallende interesser. Han fikk aldri læringleplass etter videregående. Nav har ikke hjulpet ham med å komme i kontakt med aktuelle arbeidsgivere. Måneder og år uten skole og jobb begynte å tære på ham. Forsikrede havnet i en spiral det var vanskelig å komme ut av. Forsikrede kontaktet nåværende psykolog, og begynte igjen på videregående, men klarte ikke å fullføre, da han ikke er frisk nok. Avslaget på grunn av dårlig syn er uriktig. Mange unge som har vansker med å fullføre skole og komme i gang med voksenlivet, sliter psykisk. Det er provoserende og diskriminerende at selskapet setter likhetstegn mellom psykiske lidelser og syn.

Selskapet har i det vesentlige anført at omfattende vurderinger fra Nav, DPS og nevropsykolog viser at forsikrede ikke har mer omfattende psykiske plager enn man med rimelighet må regne med ut fra synshemmingen. Synshemmingen er vektlagt som hovedårsaken til den nedsatte arbeidsevnen av DPS og nevropsykolog. I legeerklæringen til Nav er synshemming angitt som hoveddiagnosen, og angst og depresjon som bidiagnoser. Synssvekkelsen er den vesentlige årsaken til den nedsatte arbeidsevnen, og reservasjonen får anvendelse. Klager selv hevder at sosial angst er årsaken til arbeidsuførheten og at den startet høsten 2016. Nav har satt uføretidspunktet til 26.1.15. Selskapet betviler ikke at klager har psykiske plager. Likevel ble uførheten og den tilretteleggingen Nav har foretatt, innvilget på bakgrunn av legeerklæringen fra

3.12.15, hvor synshemmingen er angitt som hoveddiagnosen. Selskapet mener derfor at synshemmingen utgjør mer enn 50 % av arbeidsuførheten. Det er helsetilstanden ved inngangen til arbeidsuførheten som må vurderes. Bistanden fra Nav er iverksatt pga. synshemmingen.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Selskapet har i de to aktuelle forsikringsbevisene tatt reservasjon for øyensykdommer og/eller svekket syn. Om selskapet sannsynliggjør at ervervsuførheten skyldes øyensykdommer og/eller svekket syn, har forsikrede ikke krav på utbetaling under forsikringene, se fal. § 13-5 første ledd.

De to reservasjonene gjelder etter ordlyden ikke "følger av" synshemmingen. Selskapet har utformet reservasjonene, og disse må tolkes etter sin ordlyd. Om forsikrede sannsynliggjør at hans nedsatte arbeidsevne helt eller delvis er en følge av synshemmingen, har han krav på erstatning om øvrige vilkår er oppfylt.

Selskapet har tillagt legeerklæringen til Nav i forbindelse med søknaden om AAP stor vekt. Nemnda er enig i at synshemmingen der blir angitt som hoveddiagnose, men peker på at samme lege i en senere uttalelse til selskapet, har uttalt at hovedgrunnen til ervervsuførheten er forsikredes psykiske plager. Det samme følger av psykologspesialistens uttalelse.

Selskapet har trukket frem at Nav i vedtaket om AAP satte uføretidspunktet til 26.1.15. Fastlegejournalen viser at forsikrede i januar 2015 var sykemeldt for psykisk lidelse, og i et notat fra 16.1.15 heter det "kaos i hodet. Litt sjokkert over avslaget. Blir enig om henv. til psykiatritjenesten i kommunen". Han var igjen sykemeldt i februar 2016 for psykisk lidelse. Og den 25.8.15 ble på nytt notert behov for kontakt med psykisk helseteam i kommunen. Den 20.10.15 noterte legen at forsikrede sliter psykisk, har dårlig selvtillit og angst for å ta sosiale initiativ. Slik nemnda ser dette, viser fastlegens journal at forsikredes psykiske problemer var vesentlige allerede i januar 2015.

Nemnda er kommet til at selskapet ikke har sannsynliggjort at forsikredes øyensykdom og svekkede syn er grunnen til hans ervervsuførhet. Nemnda mener videre at forsikrede har sannsynliggjort at han er arbeidsufør pga. psykiske problemer. Den omstendighet at disse, helt eller delvis, kan være en følge av hans synsproblemer kan ikke tillegges vekt ettersom selskapets reservasjoner som nevnt ikke omfatter følger av det som det er tatt reservasjon for.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Ingrid Smedsrud (nestleder), Hege Opheim (nøytralt oppnevnt medlem), Gro Farestedt (selskapsrepresentant), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Ingebjørg Kiil (forbrukerrepresentant).